

Registerblad

Datum: Naturvårdsverkets beslut 2000-02-17

Område av riksintresse för naturvård i Skåne län

Områdesnummer: N 40

Områdesnamn: Rönneåns dalgång – Ageröds mosse

Kommun: Eslöv, Höör, Klippan, Åstorp och Ängelholms kommuner

Kartblad:

Topografisk karta: 032; 3C Helsingborg SO
032; 3C Helsingborg NO
032; 3C Helsingborg NV
033; 3D Kristianstad SV

Ekonomisk karta:

03256; 3C5g Klippan
03255; 3C5f Kvidinge
03275; 3C7f Össjö
03264; 3C6e Starby
03274; 3C7e Höja
03283; 3C8d Skälderviken
03273; 3C7d Ängelholm
03265; 3C6f Källna
03246; 3C4g V Sönnarslöv
03247; 3C4h Herrevadskloster
03248; 3C4i Sorröd
03238; 3C3i Riseberga
03239; 3C3j Färingtofta
03229; 3C2j Anderstorp
03209; 3C0j Rönneholm
03219; 3C1j Billinge
03300; 3d0a Munkarp

Area: 4 969 ha

Naturgeografisk region: 7 Skånes sediment och horstområden, 8 Nordöstkånes skogslandskap

Kust- och havsregion: 2 Kattegatt

Regionindelning för sjöar

och vattendrag: Avrinningsområde 96, Rönneån

**Agrara kulturlandskaps-
regioner:**

1 Sydvästskånes slätt- och backlandskap, 2 Sydsvenska odlingsbygderna

**Landskapsformer,
terrängformer/
områdestyper i kust-
och havsområden:**

Slätt med lägre relativ höjd än 20 m, Kullig terräng med relativ höjd 20 – 50 m, Kattegatt

Riksvärde

Odlingslandskap	Naturbetesmark	Flora
Geovetenskap	Bergrundsmorfologi, bergarter, ås, kamé	Sedimentär bergart, Höör sandsten, basalt
Vattendrag	Fauna	

Värdeomdöme

Representativt odlingslandskap i slätt- och skogsbygd, Rönneåsdalgång Anderstorp - Snällerröd, med inslag av sidvallsäng, betad sötvattenstrandäng och buskrik utmark. Representativt odlingslandskap vid Munkarp – Hänninge och Rönne å i mellanbygd och trång ådal. Representativa naturbetesmarker med sötvattenstrandäng och öppen hagmark. Munkarps Fälåd, en naturbetesmark som utgörs av öppen hagmark, buskrik utmark och blandlövhage. Här återfinns delvis art- och individrika växtsamhällen med hävdgynnade arter som backsippa och knägräs.

Rönne å har limnologiska värden av skilda slag i olika delar beroende på att den övre delen av ån är snabbflytande medan den nedre delen är en långsamflytande slättå. Havsöring och lax vandrar upp i vattendraget och dess biflöden. Förekomst av sandkrypare. Höörsandsten referenslokal. Referensområde för basalt.

Huvudkriterier

A, C, D, E.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt jordbruk med åkerbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement. Restaurering av igenvuxna naturbetesmarker.

Områdets naturvärden kan påverkas negativt av:

- minskad eller upphörd jordbruks/betesdrift
- skogsplantering av jordbruksmark
- energiskogsodling
- igenväxning
- spridning av gifter eller gödselmedel
- bebyggelse
- nydikning
- täkt
- luftledning och vägdragningar

Faunan i vattendraget påverkas negativt av:

- kulvertering eller förändring av vattendragets sträckning eller bottenprofil
- vandringshinder och vattenreglering
- vattenuttag
- utsläpp av försurande ämnen
- tungmetallnedfall eller utsläpp
- överfiske
- inplantering av främmande lax- och öringstammar
- skogsavverkning längs vattendraget.

Skydd mot exploatering av området.

Säkerställande

- Inom området finns fyra naturreservat, Dynget (Åstorps kommun), Munkarps Jär och Munkarps fälad (Hörs kommun) samt Billingemölla i Eslövs kommun.
- Landskapsbildsskydd gäller för delar av dalgången enligt 19 § NVL i dess lydelse före 1975.
- Området berör område av riksintresse för friluftsliv nr FL 1
- Område av riksintresse för kulturminnesvård KL 29 och 30.
- Odlingslandskapen L6601, M8503, M8502 ingår i nationell bevarandeplan för odlingslandskapet. Området ingår också i Kristianstads läns bevarandeprogram för odlingslandskapets natur- och kulturmiljövärden 68-01 – 02 och 85-1.
- Natura 2000-område: Brandeborg och Billingemölla (SCI).

Områdets huvuddrag

Området omfattar hela Rönneås dalgång. Från mynningen till motorvägen E6 passerar Rönneå genom Ängelholms olika delar. Från passagen av E6 förbi sammanflödet med Pinnån till sammanflödet med Bäljaneå flyter ån fram i en bördig, öppen jordbruksbygd. Nedströms Tommarp är ådalen bred och flack. Från landsvägen Ängelholm -Kvidinge har man god utsikt över ådalen.

Från Tommarps Kungsgård och uppströms smalnar dalgången. Stränderna kantas här flerstädes av alridåer. Det s.k. Tommarps ene, som ån genomskär, är ett kamelandskap – åsar, kullar, dödisgröpar – av stor skönhet. Strax norr om Tranarp där ån korsas av E4 ligger ett mindre naturreservat, Dynget. Reservatet har bildats för att bevara en kärräng med artrik flora.

I höjd med Klippan ändrar landskapet karaktär, dalgången är fortfarande mest öppen men smalare och det omgivande landskapet blir mer kuperat och skogen blir ett inslag. Vid Klippan är Rönneå reglerad dels vid Stackarp och dels vid Forsmöllan. Vid Herrevadskloster blir dalgången bredare igen och kantas av betade strandängar. Förbi Ljungbyhed, Spången och Riseberga blir dalgången mer markerad och skogen kommer närmare. Vid Forestad passerar Rönneå den mäktiga rullstensåsen Färingtoftaåsen. Åfåran smalnar och rinner vid Forestad genom en bred dalbotten av sankmarker. Vid Anderstorp blir åns lopp snabbare och forsande.

Vid Djupadal finns en skärning där basalttuff, vulkanaska, är blottlagd. Basalttuffen är gråbrun till mörkbrun med ganska växlande utseende. Den förefaller tät, men man kan också urskilja rundade korn av vulkaniskt glas. Dessa korn är cementerade med kalkspat. Undersökningar av växtrester som hittats i basalttuffen vid Djupadal visar att tuffen troligen är av jurassisk ålder (ca 175 miljoner år gammal). Den styrker därmed vulkanisk aktivitet under jura.

Strax innan länsgränsen passerar Rönneå Natthall där en N-S gående diabasgång framträder. I dessa trakter är de geologiska förhållandena intressanta även i övrigt med bl.a. kaolinförekomst.

Från gamla länsgränsen till Stockamöllan utgörs dalgången av en djupt nedskuren s.k. genombrottsdal med branta sluttningar mot dalgångens plana botten. Ån omges av översvämningsmarker (mader). I sluttningarna växer ädellövskog av bok, avenbok, lind och ek.

Mellan Stockamöllan och V Ringsjön är landskapet flackt med omgivande mossar, Ageröds och Rönneholms mossar. Utmed Rönneå förekommer ett rikt och varierande fågelliv med vadare, änder, forsärla, strömstare, småfåglar och t ex kungsfiskare förekommer regelbundet. Rönneå har betydelse också för det rörliga friluftslivet, bl a som kanotled.

Rönneå, som har sina källflöden på Linderödsåsen under andra namn, utgår från Ringsjön och är Skånes andra vattendrag till storleken. Den har limnologiska värden av olika slag i olika delar beroende på att den övre delen är snabbflytande medan den nedre delen är en långsamflytande slättå. Flera av tillflödena är skyddsvärda, t ex Skårån och Klövbäckens som redovisas under område nr 48 Söderåsen med vattendrag. Havsöring och lax vandrar upp i ån och leker i småbäckarna (Rössjöholmsån, Kagleån, Hunserödsbäcken, Pinnån, Bäljane å och Klövbäckens) trots att Rönneån är mycket näringsrik. Stationära öringstammar förekommer. Dess vattenkvalitet påverkas av flera industrier och tätorter samt näringsläckage från jordbruksmark och skogsmark. Laxen bedöms ha mycket stort skyddsvärde med få motsvarigheter i landet. Rönne å är medtagen med högsta prioritet i listan över särskilt skyddsvärda vattenområden med hänsyn till förekomst av skyddsvärda fiskarter/stammar. I Rönneåsystemet finns också den sårbara sandkryparen som endast förekommer i fem vattendrag i landet. Sandkryparen förekommer i huvudfåran vid V Sönnarslöv och Tranarp samt i Pinnån och Rössjöholmsån.

Representativt odlingslandskap, Rönneås dalgång Anderstorp-Snälleröd, i slätt- och skogsbygd med inslag av sidvallsäng, betad sötvattenstrandäng och buskrik utmark. Rönneån – Munkarp utgör representativt odlingslandskap med trång ådal, översvämningsmark och stubbskottäng. Värdefulla naturbetesmarker finns vid lokalen Rönneån med sötvattenstrandäng och öppen hagmark med vegetationstyper som rödvenäng, tuvtåteluftäng, högörtäng och högstarräng. Växksamhällena är artfattiga men slätterpräglade och välhåvdade.

Det representativa odlingslandskapet Munkarp-Hänninge är ett flackt åkerlandskap. Munkarps fålad är en utvald naturbetesmark som utgörs av öppen hagmark, buskrik utmark och blandlövhage. Här finns vegetationstyper som rödvenäng, tuvtåteluktäng, örtrik ljunghed och stagghed. De delvis art- och individrika växtsamhällena hyser arter som sandnarv, knägräs, gökblomster, stor käringtand och backsippa

Ageröds mosse: Ageröds mosse ligger i ett flackt låglandsområde ca 55 m ö h.

De närliggande omgivningarna består av jordbruksmark. Omfattande täktverksamhet har förändrat mossens karaktär, men sedan brytningen upphörde har mossevegetation åter koloniserat stora ytor. Dräneringen på mossen har medfört en grundvattenökning över hela ytan och detta har gett som resultat att skog med tall och f.a. björk har invaderat hela mosseplanet. Något intakt laggkärr runt mossen finns ej men kärrvegetation av varierande sammansättning förekommer i stor utsträckning.

Det är i huvudsak fattigkärrvegetation. Flera torvgravar är så djupa att fria vattenytor har bildats. Mossens nuvarande utseende med omväxlarde torra skogklädda partier och fuktiga avsnitt av varierande karaktär har skapat förutsättningar för ett rikt fågelliv. Bland häckande arter kan nämnas sångsvan, gråhakedopping och grågås, dessutom är mossen en rastlokal av stor betydelse för sträckande våtmarksfåglar.

Hörsandsten går i dagen vid N Hultseröd och är en av få lokaler där underjurassisk sandsten kan studeras i Sverige. Den har därför ett mycket stort geovetenskapligt värde. Lokalen är en gammal täkt eller blottning.

Referenser

- Rheoekologiska gruppen Lund, 1983: Från Almaån till Östersjöbäcken, en analys av Kristianstads läns vattendrag.
- Länsstyrelsen i Kristianstads län, 1994: Bevarandeprogram odlingslandskapets natur- och kulturmiljövården i Kristianstads län. Länsstyrelsen 1995. Kristianstad.
- Länsstyrelsen i Kristianstads län, 1993: Ängs- och hagmarker i Kristianstads län. Länsstyrelsen 1993. Kristianstad.
- Naturvårdsverket, 1996: Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet. Stockholm
- Daniel, E., 1980: Beskrivning till jordartskartan Helsingborg NO. Sveriges geologiska undersökning, ser. Ae nr 42.
- Fiskeriverket, beslut 1988-04-11 rörande Områden av riksintresse för yrkesfisket, områden av särskilt intresse för fritidsfisket samt områden av särskilt intresse avseende arter och stammar av fisk.
- Fiskeristyrelsen 1984. Bevarande av de svenska fiskbeståndens genetiska resurser.
- Bergquist, B. 1996. Särskilt skyddsvärda vattenområden med hänsyn till fiske, friluftsliv och förekomst av skyddsvärda fiskarter/stammar.
- Knutsson, L och Skällberg, S 1975: Markinventering av landskapet omkring Rönneåns dalgång samt landskapet mellan Billinge och Trolleholm inom Eslövs, Höörs och Svalövs kommuner. Länsstyrelsen Malmöhus län.
- Länsstyrelsen Malmöhus län, 1992: Bevarandeprogram för odlingslandskapets natur- och kulturmiljövården. Länsstyrelsen Malmö
- Naturvårdsverket, 1996: Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet. Stockholm.
- Bergström, J. & Shaik, A 1980: Malmer, industriella mineral och bergarter i Kristianstads län.